

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ТУРНІРУ THE BRITISH OPEN У КОНТЕКСТІ ЙОГО ІСТОРІЇ

Хіменес Х. Р.

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,

доцент кафедри теорії спорту та фізичної культури

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

вул. Костюшка, 11, Львів, Україна

orcid.org/0000-0002-8677-6701

kh.khimenes@gmail.com

Ключові слова: *гольф, British Open, еволюція, професіоналізм.*

Сучасний професійний спорт досяг пікового рівня свого розвитку. Сьогодні ця сфера діяльності характеризується наявністю висококваліфікованих, високооплачуваних спортсменів, які при цьому створюють максимально видовищний продукт, що приносить прибутки, вимірювані у \$ млрд. Високого рівня популярності серед професійних видів спорту сьогодні набув гольф, і доречним виявляється з'ясувати історичні закономірності професіоналізації основних його турнірів. **Мета:** з'ясувати особливості професіоналізації турніру The British Open на різних історичних етапах розвитку. **Матеріал та методи.** Аналізу піддавалися факти з історії формування та розвитку турніру The British Open; інформація з мережі-інтернет; матеріали газет різного часу видання, які висвітлювали дані щодо проведення турніру. **Методи дослідження:** аналіз та синтез, історичний метод, системний підхід, теоретична інтерпретація та пояснення. **Результати.** The British Open – один з найстаріших і сьогодні – найпрестижніших турнірів з гольфу, який входить до числа так званих Мейджорсів. Зародився він ще у 1860 році і, незважаючи на концепцію аматорства, яка тоді вирувала у британському суспільстві, до турніру фактично із самого початку були залучені гольфісти-професіонали. У XIX ст. турнір активно розвивався. Був встановлений призовий фонд змагань, який розподілявся між переможцем і кількома призерами. У XX ст. суттєво зростає кількість професійних гольфістів, які беруть участь у турнірі, у другій половині століття суттєво зростає і призовий фонд змагань, який у 90-х роках уже складав понад \$ 4 млн. У другій половині 90-х років високу зацікавленість видом спорту почало демонструвати телебачення. The R&A починає підписувати контракти з міжнародними телевізійними компаніями (BBC, ESPN, NBC тощо) щодо трансляцій The British Open, а отже, отримувати прибутки за цією статтею. У XXI ст. посилюється роль телебачення у розвитку турніру, суттєво зростає призовий фонд, який станом на 2021 рік становить \$11,5 млн (з яких \$2,070 млн отримує переможець). Тобто спортсмени фактично отримують змогу повністю утримувати себе і сім'ю з коштів, вилучених лише з одних змагань, що загалом є в основі будь-якої професійної діяльності сьогодні.

PROFESSIONALIZATION OF THE BRITISH OPEN TOURNAMENT IN THE CONTEXT OF ITS HISTORY

Khimenes Kh. R.

*Ph.D., Associate Professor at the Department of Theory of Sport
and Physical Culture*

Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Boberskyj

Kostushko str., 11, Lviv, Ukraine

orcid.org/0000-0002-8677-6701

kh.khimenes@gmail.com

Key words: *golf,
The British Open, evolution,
professionalism.*

Modern professional sports have reached the peak level of its development. Today, this field of activity is characterized by the presence of highly qualified, highly paid athletes, who, at the same time, create the most spectacular product that brings profits, that measured in \$ billion. Today, golf has gained a high level of popularity among professional sports, and it is appropriate to find out the historical patterns of professionalization of its main tournaments.

Purpose: to find out the peculiarities of the professionalization of The British Open tournament at different historical stages of development. **Material and methods.** There were analyzed the facts from the history of the formation and development of The British Open tournament, information from the Internet about issues, materials of newspapers different times of publication, which covered data on the tournament. Research methods: analysis and synthesis, historical method, systematic approach, theoretical interpretation and explanation. **The results.** The British Open is one of the oldest and today the most prestigious golf tournaments, which is one of the so-called Majors. It was born back in 1860. Professional golfers were actually involved in the tournament from the beginning despite the concept of amateurism, which was raging in British society at that time. In the 19th century the tournament was actively developing. The prize fund of the competition was established, which was distributed between the winner and several prize-winners. In the 20th century, the number of professional golfers taking part in the tournament is growing significantly, and the prize fund of the competition, which in the 90s already amounted to more than \$4 million, is growing significantly in the second half of the century. In the second half of the 90s, television began to demonstrate a high interest in golf. The R&A begins to sign contracts with international television companies (BBC, ESPN, NBC, etc.) to broadcast The British Open, and therefore receive income from this article. In the 21st century the role of television in the development of the tournament is increasing, the prize fund is growing significantly, which as of 2021 is \$11.5 million (of which \$2.070 million goes to the winner). That is, the athletes actually get the opportunity to fully support themselves and their families from the funds withdrawn from only one competition. This is generally the basis of any professional activity today.

Вступ. Історичний фундамент гольфу як виду спорту бере свій початок у Шотландії ще у XVIII столітті. Зокрема, у 1754 році там був створений перший гольф-клуб місцевого значення The Royal and Ancient Golf Club of St Andrews у Сент-Ендрюсі [2; 15]. Водночас його популярність стрімко зростала, першочергово в королівському середовищі. У 1834 році король Вільгельм IV надав клубу королівського статусу. З'являється велика кількість зацікавлених гольфом людей і вже на

початку 1800-х років кращі гравці у гольф Шотландії почали регулярно приймати участь у змаганнях у Сент-Ендрюсі, які передбачали кілька десятків раундів упродовж кількох днів [1].

Перші масштабні змагання, які набули системного характеру, почали проводити з 1860 року саме під егідою The Royal and Ancient Golf Club of St Andrews, і це був турнір The British Open [13; 15]. До цього часу за кошти одного з провідних гольфістів того часу (Уіллі Парка старшого)

було створено спеціальну інфраструктуру для проведення змагань з гольфу, оскільки до цього часу турніри проводилися на доволі незручних піщаних майданчиках Шотландії. Отже, велика кількість спортсменів та розбудова спеціальної інфраструктури стали по суті поштовхом для запровадження традиційного турніру на території країни.

The British Open – найстаріший турнір з гольфу, який до сьогодні вважається одним із найпрестижніших та найбільш масових змагань у цьому виді спорту. Певний час турнір проводився щорічно у клубі Prestwick (Шотландія), але згодом місце його проведення змінилося і сьогодні The British Open проводять на прибережних полях Об'єднаного королівства [13]. Цікавим є те, що фактично з перших років свого проведення турнір об'єднав як аматорів, так і професійних гольфістів, причому частка останніх зростала з року в рік в геометричній прогресії.

Сьогодні актуальним залишається виявлення провідних закономірностей становлення та розвитку гольфу як професійного виду спорту, яким він є сьогодні. А отже, доцільно провести аналіз історичних аспектів його професіоналізації, зокрема на прикладі одного з перших гольф-турнірів – The British Open.

Мета – з'ясувати особливості професіоналізації турніру The British Open на різних історичних етапах розвитку.

Матеріал та методи дослідження. Основними матеріалами для дослідження були факти з історії формування та розвитку турніру The British Open. До уваги приймалася інформація з мережі-інтернет, матеріали газет різного часу видання, які висвітлювали дані щодо проведення турніру. *Методи дослідження:* аналіз та синтез, історичний метод, системний підхід, теоретична інтерпретація та пояснення.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 1860 році було зіграно перший The British Open в клубі Prestwick в Ейрширі, Шотландія. Гра тоді складалася з трьох раундів, а поле містило 12 лунок [13]. Сумарна відстань, яку потрібно було розіграти гравцям, складала 3799 ярдів (3474 м). Варто зазначити, що на сьогодні ігрова дистанція щороку становить понад 6500 м (відстань змінна в залежності від поля проведення).

Тоді, у 1860 році, гольф-клуби Шотландії та Британії могли заявити на змагання до трьох своїх кращих спортсменів, які повинні були представити сертифікат на дозвіл участі від їхнього клубу.

У той час гольф був достатньо дороговартісним заняттям. Ключки та м'ячі були виконані вручну, тому дозволити собі їх придбати міг не кожен, а лише заможні джентельмени. Так звані професійні гольфісти заробляли тим, що робили

ставка, створювали ключки та м'ячі для гольфу, а також навчали заможних людей грі. У перших змаганнях в якості призу було виставлено пояс Challenge (став перехідним), виготовлений з червоної шкіри, зі срібною пряжкою. Його вартість склала 25 фунтів стерлінгів. Пожертвований пояс був місцевим графом Егліntonом. Обумовлювалося, що гольфіст, який тричі підряд перемаже у змаганнях, зможе забрати пояс собі безповоротно.

У змаганнях брало участь вісім гольфістів. Чемпіоном тоді став Віллі Парк-старший. Він виграв чемпіонат з перевагою у два удари і був проголошений «Чемпіоном року в гольфі» [15].

Наступного 1861 року у The British Open брали участь як любителі, так і професіонали. Після успіху попередніх змагань кількість учасників зросла до 10 (8 любителів і 2 професіонали). Згідно з правилами попереднього року (3 раунди, 12 лунок) перемогу з перевагою у чотири удари здобув вдруге Віллі Парк-старший.

З 1863 року був започаткований призовий фонд змагань (10 фунтів стерлінгів). Цікавим є те, що його розподіляли 2-4 місця між собою, тоді як переможець отримував лише пояс Challenge. Проте це тривало лише рік, уже у 1864 році переможцю також виплачувався грошовий приз. Віллі Парк-старший ще кілька разів отримував чемпіонство, після чого три трофеї підряд здобув Том Морріс старший, а упродовж 1868–1870 років чемпіонство перебувало у руках Тома Морріса молодший. У 1870 році останньому було дозволено залишити пояс собі, водночас це було причиною не проведення The British Open у 1871 році [3; 13].

Цікаво простежити, що співвідношення гравців The British Open упродовж 60-х років XIX ст. і в подальшому змінювалося на користь професіоналів, тобто якщо у перших змаганнях не було жодного, то вже у третіх змаганнях брало участь 8 професіоналів і 6 любителів, і в подальшому кількість перших лише зростала.

Ці роки загалом характеризувалися нарощуванням популярності турнірів з гольфу та розширенням їх масовості на території Великобританії, водночас виникає думка, що у той час турніри The British Open скоріше носили характер напівпрофесійних, судячи із сучасних трактувань поняття «професійний спорт». Так, спортсмени уже отримували грошові винагороди, однак цей ресурс все ще не можна було вважати достатнім для проживання. З іншого боку, керівні структури скоріше витрачали власні кошти на проведення змагань і не отримували доходів. Загалом, як відомо, Великобританія у ці часи була «країною джентельменів», які здебільшого захищали статус спортсмена-любителя, тому розвиток професійного спорту як такого ще суттєво гальмувався.

Наступним етапом у розвиткові змагань The British Open була угода між клубами Prestwick, Edinburgh Golfers та R&A у 1872 році. У ній було визначено, що відтепер кожен із трьох клубів зобов'язується внести по 10 фунтів стерлінгів на новий трофей, а саме срібний винний глечик (The Golf Champion Trophy), а сам турнір проводитиме по черзі кожен з них. Водночас зазначені рішення були утверджені дещо пізно і чемпіон 1872 року Том Морріс молодший не встиг отримати трофей у вигляді глечика, а натомість його винагородою стала медаль з написом «The Golf Champion Trophy» (Трофей чемпіона з гольфу), яка вручалася і в подальшому і грошовий приз у 8 фунтів стерлінгів. Але ім'я переможця 1872 року все ж було вигравіруване на глечикі.

У 70-х роках XIX ст. щорічно зростає кількість учасників змагань The British Open, серед яких продовжують переважати професійні гольфісти. Так, у 1879 році загальна кількість спортсменів на цих змаганнях склала 47. Для порівняння у 1878 році їх було 27. Зростає також і призовий фонд The British Open, який на кінець десятиліття дорівнює 45 фунтам стерлінгів. У цей період зростає також і кількість глядачів, які натовпом «переслідують» спортсменів на полях для гольфу. Ці факти засвідчують ще більшу зацікавленість і відповідно популярність гольфу як виду спорту, що в подальшому сприятиме наповненню цього виду спорту все більшою кількістю рис професійного спорту.

У період до 1889 року у турнірах The British Open однозначну перевагу мали шотландські професіонали. У цей час гравці уже повинні були зіграти 36 лунок за один день (спершу у три раунди по 12 лунок, а з 1873 – у два по 18 лунок), що є достатньо високим змагальним навантаженням на організм людини загалом.

У 1888 році структура турніру була дещо зміненою. З цього часу його почали проводити у два дні: перший – відбірковий, другий – плей-офф.

З 1892 року The British Open розширився до 72 лунок, які повинні були бути зіграні у чотирьох раундах. Призовий фонд уже складав 110 фунтів стерлінгів і розподілявся поміж чемпіоном та призерами змагань, при цьому чемпіон (Гарольд Хілтон) отримав 35 фунтів стерлінгів із зазначеної суми.

За межами Шотландії турнір вперше відбувся у 1894 році. Тоді честь проводити його випала гольф-клубу Royal St George's в Англії.

Певні зміни в організацію змагань The British Open були внесені у 1898 році, коли кількість учасників суттєво зросла. Тоді після перших двох раундів організаторам довелося зменшити їх кількість. У цей рік усі заявлені спортсмени (76 гравців) зіграли 36 лунок у перший день, і лише 43 з них потрапили у розіграш наступного дня

(ті, хто знаходився в радіусі 19 ударів від лідера) і зіграли ще таку ж кількість лунок. Водночас слід зазначити, що переважна кількість тих, хто потрапив до розіграшу плей-офф були професійними гравцями у гольф (32 спортсмени) [5]. Ця традиція продовжувалася в наступні роки проведення турніру.

У цьому ж році відбулися зміни і у розподілі призових коштів. Якщо до цього часу вони розподілялися поміж 12 лідируючими позиціями, то з 1898 року лише шестірка кращих могли отримати грошову винагороду у The British Open.

У 1899 році гольфісти-професіонали ініціювали зустріч з організаторами змагань, у якій просили збільшити призовий фонд турніру до 200 фунтів стерлінгів, заявивши, що гроші, які запропоновані в якості винагороди, не відповідають важливості самої події. У відповідь організатори частково підтримали цей запит і наступного року збільшили призовий фонд The British Open до 115 фунтів стерлінгів.

З 1904 року турнір уже проводився у три дні і передбачав, що відбірковий етап проходитиме у три раунди (спортсмени розподілялися на три групи і розігрували у них право виходу у плей-офф) на тих самих 36 лунках, тоді як у раунді плей-офф гольфісти й надалі продовжували розіграш ще на 36 лунках в одному раунді. Слід зазначити, що вже на цей час кількість бажаючих приймати участь у The British Open була понад 140 спортсменів

Корективи у правила проведення змагань були внесені і у наступному році (1905). Спортсмени продовжували грати упродовж трьох днів (4 раунди), проте, щоб оптимізувати кількість учасників фінального раунду, організатори постановили, що упродовж перших двох днів відставання від лідера повинно становити не більше 14 ударів.

У 1907 році до турніру було введено кваліфікацію, яка замінила відбіркові 36 лунок. Заявлені гравці були розподілені на дві секції, в кожній з яких зіграли 36 лунок. Гравці, котрі набрали 165 балів і більше отримали змогу перейти у наступний раунд змагань. Кваліфікаційні бали могли змінюватися щороку.

Обов'язковою вимогою The British Open 1909 року стала участь, як мінімум, 30 професійних гравців у кожній із кваліфікаційних секцій. У цьому році до фінального раунду пройшли 63 професійні гольфісти і лише 6 аматорів.

У 1910 році кваліфікаційні змагання були скасовані, а 210 гравців зіграли на 18 лунках у перші два дні. Серед них кращі 64 гольфісти розіграли ще 36 лунок у фінальному раунді [12]. Крім того, слід відзначити, що тепер спортсмени грали упродовж уже чотирьох днів (кількість раундів не змінилася). Дещо зріс призовий фонд змагань. Він

складав уже 125 фунтів стерлінгів і розподілявся серед вісімки кращих гравців турніру.

Наступний рік проведення The British Open (1911) також не передбачав кваліфікаційного відбору, але зважаючи на достатньо велику кількість бажаючих взяти участь, організатори розподілили усіх на три секції і перші 36 лунок гравці повинні були зіграти упродовж трьох днів. Із загальної кількості 226 гравців лише 73 зіграли у фінальному раунді. Водночас у цьому ж році вперше двоє кращих гравців після попередніх раундів брали участь у раунді плей-офф, де боролися за перемогу.

Зважаючи на постійне зростання кількості бажаючих взяти участь у турнірі, The British Open у 1912 році повернулися до практики кваліфікаційних змагань. З 295 гольфістів до турніру потрапили лише 62, які зіграли у трьох відбіркових раундах, а кращі – у фінальному раунді. Відзначимо, що у цьому році внаслідок зміни у системі змагань, організатори повернулися до двох днів проведення чотирьох раундів The British Open.

Починаючи з 1915 і до 1920 року The British Open не проводився, оскільки світ перебував у стані Першої світової війни. У 1920 році було внесено зміни до проведення турніру. Зокрема, починаючи з цього року кваліфікація гольфістів-професіоналів та аматорів проводилася роздільно. Лише 8 аматорів отримали право взяти участь в основних змаганнях у цей рік.

У цьому році вкотре зріс і призовий фонд змагань, який становив уже 200 фунтів стерлінгів, з яких 75 отримав переможець.

Суттєві кроки, які дозволяли простежити подальшу професіоналізацію гольфу, були зроблені 1921 року. Так, один із популярних американських журналів *Golf Illustrated* написав відкритого листа до PGA Америки, запропонувавши обрати із числа провідних американських гольфістів 12-20 найкращих для участі у The British Open. Передбачалося, що ця команда фінансуватиметься із суми підписки на журнал [14]. Значимо, що до цього моменту жоден американець все ще не вигравав турніру The British Open.

Фонд отримав назву *British Open Championship Fund*. Ідею було затверджено [7] та обрано команду з 12 осіб для участі у турнірі. До турніру у Британії склад команди був дещо змінений. Серед учасників більшість були професійними гравцями і лише кілька спортсменів були аматорами. Кваліфікацію пройшли фактично усі професіонали команди окрім одного, і ще два аматори. Вперше у The British Open у 1920 році перемогу здобув американський гравець. Надалі американські спортсмени ще багаторазово виборювали першість на британському турнірі, проте згадок про формування схожих команд не було.

У 1926 знову повернулися до триденного формату проведення турніру із чотирма раундами без кваліфікації та раунду плей-офф. Триденний формат зберігався аж до 1965 року, проте упродовж цього часу деякі зміни у ньому все ж спостерігалися. Так, у 1927 році знову повернули кваліфікаційні змагання безпосередньо перед проведенням основного турніру. Нововведенням стало також упровадження так званих пар – кількість ударів, за які гольфіст теоретично повинен забити м'яч. Залежно від відстані до лунки пар міг встановлюватися у кількості 3–4 ударів. Для цілого ж турніру їх кількість коливалася від 70 до 73 ударів. Гравець, який перевищував бар'єр, вибував зі змагань після визначеного раунду. У цьому ж році збільшили і призовий фонд змагань, який склав уже 250 фунтів стерлінгів.

Слід зазначити, що у 1930 році ця сума зросла до 400, а у 1931 до 500 фунтів стерлінгів, 100 з яких отримував переможець.

До другої світової війни система проведення змагань залишалася незмінною. Упродовж 1940–1945 років The British Open не проводився.

Слід підсумувати, що до Другої світової війни гольф розвивався шляхом експериментів. Організатори упродовж тривалого часу випробовували різні схеми та формати проведення турніру. Кількість днів, раундів проведення постійно змінювалася. Якісне наповнення також зазнавало змін – кваліфікаційні змагання в одні роки були проведені, а в інші – скасовані, те ж саме стосується і раунду плей-офф, який був непостійною складовою частиною у зазначений період. Щодо професіоналізації турніру, то слід відзначити, що все більше учасників переходили в ранг професіоналів, поступово зростав і призовий фонд змагань, а отже їх прибутки. З'являлися особистості поза гольфом, які цікавилися його розвитком (до прикладу власники журналу *Golf Illustrated*, які у 1921 році разом з PGA Америки сформували оплачувану команду для участі у турнірі, про що йшлося вище).

Отже, цей період в історії гольфу засвідчує подальшу професіоналізацію та спрямованість організаторів розвиватися у цьому напрямі й надалі.

Формат змагань 1946 року залишився відповідним довоєнному, проте кількість учасників на полі обмежили позначкою у 100 кращих. Призовий фонд турніру цього ж року зріс одразу на 100% і становив уже £ 1 тис. (\$ 4 тис.) починаючи із зазначеного року. При цьому переможець отримував £ 150.

На змаганнях 1947 року було встановлено пар (кількість ударів, за які гольфіст теоретично повинен забити м'яч) на рівні 68 ударів для чемпіонату (замість 72) [11], що ускладнило турнір для учасників. Наступного року організатори поверну-

лися до більшої кількості пар турніру (71) і вона й надалі зберігалася в межах 70-73 у наступних турнірах.

Відновлення в межах The British Open раунду плей-офф відбулося у 1949 році (востаннє до цього він був проведений 1933 року), проте цей раунд у подальшому все ще не затримався на постійній онові в межах формату проведення (був проведений також у 1958, 1963, 1970, 1975, 1989, 1995, 1998 роках). Ще на 50% було збільшено призовий фонд змагань, він склав уже £ 1,5 тис., 300 з яких отримували переможці. Водночас зростання цієї суми відбувалося і в подальшому (в 50-х рр. до £ 5 тис.; в 60-х рр. до £ 30 тис. (\$ 72 тис.); в 70-х до £ 155 тис. (\$ 325 тис.); у 80-х рр. до £ 725 тис. (\$ 1,165 млн) у 90-х рр. до £ 2 млн (\$ 3,085,500 млн).

Знаменним для турніру 1951 року було те, що вперше його проведення було винесено за межі Великої Британії, у Північну Ірландію. Після цього подібне трапилося аж у 2019 році.

Наступний важливий крок у зміні правил проведення турніру був зроблений у 1957 році, коли після трьох перших раундів (36 лунок) до фінальних лунок лідери виходили останніми (до цього часу лист учасників фіналу формувався з допомогою випадкового жеребкування) [8]. Слід відзначити, що це важливий крок організаторів турніру у напрямі утримання спортивної інтриги до останнього моменту змагань і таким чином – це можливість ще більшою мірою зацікавити публіку та зберегти глядача упродовж усього часу проведення турніру.

З 1961 року організатори The British Open збільшили кількість учасників у на полі змагань після кваліфікаційних змагань у понад 100 і їх кількість поступово зростала з року в рік (у 1964 – 120, 1965 – 130, 1971 – 154 учасники і т.д.).

У 1965 році у формат змагань було знову внесено корективу. Відтепер фінальний раунд змагань проводився у суботу (до цього було два раунди у п'ятницю – третій та фінальний). The British Open застосовував такий розклад до 1980 року, коли перший раунд було перенесено на четвер, а фінальний – на неділю, як і в інших мейджорсах. Своєю чергою, у 1966 році було запроваджено чотириденний розклад змагань, коли одному раунду відводився цілий день.

У 1968 році запроваджується ще один елемент в межах правил проведення The British Open, а саме зріз учасників змагань відтепер і до 1985 року проводився двічі – після 36 і 54 лунок (до цього часу був один зріз після 36 лунок). Окрім того, із 1968 року усі минулі чемпіони турніру отримували право потрапляти до списку учасників без потреби проходження кваліфікації.

У 1970 році було знову проведено раунд плей-офф у турнірі, водночас він передбачав уже не

36, а лише 18 лунок для двох лідерів змагань. Такий плей-офф був актуальним ще у 1975 році, після чого було запроваджено сумарний 4-луноковий плей-офф. Який вперше було застосовано у 1989 році.

Обов'язковим нововведенням 1974 року став новий «американський м'яч» для гольфу (діаметр 1,68 дюйма, 42,67 мм) замість «британського м'яча» (1,62 дюйма, 41,15 мм) [10].

Упродовж 80–90-х років ХХ ст. у формат проведення змагань вносились лише незначні зміни, зокрема, що стосувалося кількості зрізів учасників змагань (з 1985 року з двох залишили лише один після 36 лунок); раунду плей-офф у 1989 році (переведення на чотирилуноковий замість 18 лунок), натомість більшість компонентів залишалися сталими упродовж тривалого часу.

Загалом у другій половині ХХ ст. у проведенні The British Open спостерігалася зокрема стабілізація розкладу проведення змагань. У цей період турнір стає суто липневим, тоді як у першій половині століття спостерігалася своєрідна асинхронність його проведення з року в рік. Вочевидь, це пов'язано і появою нових, популярних турнірів у цей період, тому організатори кожного з них визначили конкретні терміни проведення, щоб не конкурувати за учасників. Такий конфлікт в історії гольфу, зокрема, простежувався у 50–60-х роках, коли поряд із The British Open проводився і PGA Championship (терміни співпадали в межах тижня), що спричинило до суттєвих труднощів у виборі змагань для учасників і їх втрати для організаторів. Зокрема, як свідчить історія, провідні гольфісти у цей час надавали перевагу саме PGA Championship, оскільки призовий фонд там був суттєво більшим.

У цей період з'являється ще більше професійних гольфістів, які бажають боротися за головний титул, а отже, у систему змагань періодично вносяться зміни, які коригують кількість учасників (систематично проводяться кваліфікаційні змагання; збільшується кількість зрізів в основних змаганнях тощо). При цьому кількість аматорів у The British Open різко знижується, оскільки вони суттєво починають в більшості відставати від результатів професіоналів, а тому відсіюються у передуючих етапах та раундах.

Слід також відзначити, що у другій половині ХХ ст. достатньо стрімко зростає призовий фонд змагань. Якщо в 50-х роках він складав £ 5 тис., то уже в кінці 90-х років ця сума сягала £ 2 млн. І цілком очевидно, що причиною цього була появою та інтенсивним розвитком) нових професійних турнірів на спортивному гольф-ринку (US Open PGA, Championship, Masters тощо).

У 2000-х роках гольф продовжує розвиватися як професійний вид спорту, до якого залучаються все

більші фінансові ресурси, а спортивний результат спортсменів продовжує зростати завдяки інтенсивним, системним тренуванням, удосконаленню інвентарю тощо.

Щодо розвитку турніру The British Open у XXI ст., то слід відзначити наступні аспекти.

Вже у 2000 році вперше турнір транслювався на міжнародну телеаудиторію, зокрема у США трансляція відбувалася на одному з найбільш популярних на той час каналів ABC Sports (згодом підключився і канал TNT та ESPN). Інший, британський канал, який також працює на міжнародну аудиторію, а саме BBC, також транслював турнір. Це був вагомий крок у розвитку та популяризації виду спорту, а також крок до вигідних контрактів із ЗМІ міжнародного рівня. Слід відзначити що телекомпанія BBC володіла правами на трансляцію The British Open упродовж двадцяти років (1995–2015), і це був перший випадок, коли права належали телекомпанії за підпискою [9].

У 2015 році контракт на телевізійні права The British Open у Великобританії отримала телекомпанія Sky Sports (з кінця 2018 року Comcast викупили Sky Sports, а отже права на трансляцію перейшли до неї). Що стосується США, то в 2016 році трансляцію британського гольф-турніру взяла на себе телекомпанія NBC, а точніше, її дочірній платний канал Golf Channel, замінивши у цьому телекомпанію ESPN.

Щодо призового фонду турніру, то він продовжував зростати фактично з року в рік і вже на початку століття складав £ 2,8 млн (\$ 4,175,325). Слід відзначити також, що починаючи з 2017 року призові кошти виплачувалися спортсменам у же в американських доларах, а не в англійських фунтах стерлінгів. Це засвідчує посилення впливу PGA Америки на проведення британського турніру і загалом глобалізацію впливу американського суспільства на світовому рівні.

Щодо структури турніру та розкладу його проведення, то слід зазначити, що його тривалість продовжує перебувати в межах 4-х днів (з четверга до неділі), у кожному з яких проводиться по одному раунду. Причому в неділю відбувається фінальний раунд і, якщо це передбачено – ще раунд плей-офф (був проведений у 2002, 2004, 2007, 2009, 2015 роках). Останній, знову ж таки, присутній в системі змагань не кожного року. Водночас, коли програма змагань включала його (за умови нічийного результату у фінальному раунді), він проводився на чотирьох лунках до першої перемоги (як було передбачено ще у 1989 році). Відмінний варіант проведення спостерігався лише у 2002 році, коли у плей-офф потрапили 4 кращих спортсмени, які змагалися в парах. Слід відзначити, що до 2021 року The British Open єдиний гольф-турнір, плей-офф у якому розігрується на чотирьох лунках.

У першому десятилітті XXI ст. дещо зростає змагальна дистанція турніру The British Open. У другій половині десятиліття вона складає не менше 6500 м (у 2022 році – 6574 м).

Ще однією відмінністю в межах системи загань The British Open вже в першому десятилітті XXI ст. було те, що кількість учасників, котрі звільнялися від кваліфікаційних змагань, перед основним стартом суттєво зросла. Фактично дві третини з бажаючих взяти участь могли одразу змагатися у раундах The British Open. Для цього організатори формували списки таких учасників за категоріями до кожних змагань. До прикладу: перша десятка The British Open попереднього року, екс-чемпіони віком до 60 років, переможці US Open, BMW PGA Championship, Masters встановлених років тощо. Загалом це понад 30 категорій таких спортсменів щороку. Водночас кількість польових гравців основного турніру була встановлена в межах 156 учасників.

The British Open не проводився у 2020 році через пандемію COVID. У цей період фактично усі спортивні заходи були скасовані. Своєю чергою, у 2021 році турнір було проведено, однак із обмеженнями для глядачів. Щодня глядацька аудиторія не повинна була перевищувати 32 тис. осіб., тоді як загалом рекордним щодо відвідуваності був показник у 183 тис. осіб у 2019 році.

Сьогодні система змагань The British Open передбачає Відкриту кваліфікаційну, яка проводиться безпосередньо перед основними змаганнями і складається з визначеної щороку кількості турнірів. До основної сітки змагань потрапляють 156 гравців, водночас більшість із них оминають кваліфікацію завдяки критеріям та виняткам щодо допуску, про що йшлося вище. Інші гравці потрапляють до The British Open через Відкриту кваліфікаційну серію [4; 6]. Водночас, якщо між гравцями фіксується нічийний рахунок у кваліфікації, до основного турніру приймають того, у котрого вищий рейтинг відповідно до Офіційного світового рейтингу гольфістів (Official World Golf Ranking, OWGR) у цьому тижні.

Основний турнір проводиться у визначені дні липня з четверга до неділі і включає щоденно по одному раунду, останній з яких – фінальний. У системі змагань The British Open передбачено 72 лунки, які розподілені по 18 у кожному раунді. Після 36 лунки передбачено зріз спортсменів, після чого далі проходять лише 70 з 156 учасників. При цьому спортсмени у перші два дні грають у групах по троє, а в наступні два дні – у групах по двоє учасників. Два останні раунди передбачають зворотну участь гольфістів, в залежності від рейтингу у турнірі. Лідери стартують останніми. Якщо в останньому раунді не вдається визначити переможця (внаслідок нічийного рахунку) проводиться

ще раунд плей-офф, який грають на чотирьох лунках до першої перемоги одного з гольфістів.

Загалом у 2000-х роках спостерігається ще більш інтенсивна професіоналізація гольфу. Він виходить на міжнародну телеарену, що відповідно сприяє розширенню глядацької аудиторії у світі. У турнірі The British Open у цей час відстежується розширення географії учасників, не лише британські чи американські гольфісти здобувають перемоги, але й представники Ірландії, Італії, Швеції, Півданної Африки тощо. Окрім того, суттєво зростає дохід переможців та призерів змагань, що дозволяє їм повністю себе забезпечувати, а отже, гольф стає основною професією для них.

Сьогодні The British Open є одним із чотирьох провідних професійних турнірів з гольфу (Majors) і упродовж вже трьох століть дозволяє виявляти кращих серед кращих у цьому виді спорту.

Висновки. Із самого початку зародження турніру The British Open у 1860-х роках у ньому брали участь спортсмени-професіонали. І це незважаючи на внутрішню специфіку розвитку британського спорту загалом, у якій було закладено, що професіонали не можуть змагатися поряд з аматорам. Отже, гольф того часу можна було вважати винятковим щодо цієї спортивної концепції.

Вже у XX столітті простежувалося зростання частки професійних спортсменів у цьому турнірі, що перетворювало його поступово на профе-

сійний турнір з гольфу. Простежувалося і деяке поступове зростання призового фонду, яке у другій половині століття набуло обертів. У другій половині 90-х років високу зацікавленість видом спорту почало демонструвати телебачення. The R&A починає підписувати контракти з міжнародними телевізійними компаніями (BBC, ESPN, NBC тощо) щодо трансляцій The British Open, а отже, отримувати прибутки за цією статтею.

У XIX ст. посилюється роль телебачення у розвиткові турніру, суттєво зростає призовий фонд, який станом на 2021 рік становить \$11,5 млн (з яких \$2,070 млн отримує переможець). Тобто спортсмени фактично отримують змогу повністю утримувати себе і сім'ю з коштів, вилучених лише з одних змагань.

Беззаперечно, гольф із перших днів свого розвитку формувався як професійний вид спорту, що проявлялося у різних описаних аспектах. Водночас сьогодні професійні гольфісти дуже часто потрапляють у рейтинги тих, хто отримує найвищі прибутки від основного виду діяльності, а отже, гольф продовжує розвиватися у цьому напрямі ще більш активно.

Перспективи подальших досліджень. Планується провести аналіз формування та розвитку інших трьох турнірів Мейджорс (US Open, PGA Championship, Masters) та виявити особливості їх професіоналізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національний гольф-клуб Августа. URL: https://uk.upwiki.one/wiki/Augusta_National_Golf_Club (дата звернення: 2.07.2022).
2. Павлюк І. Історичні аспекти розвитку професійного гольфу. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2012. № 3. С. 96–98.
3. Brenner M. G. *The Majors of Golf: Complete Results of the Open, the U.S. Open, the PGA Championship and the Masters*. McFarland. 2009. Vol. 1. P. 1860–2008. ISBN 978-0-7864-3360-5.
4. Final Qualifying to offer additional four places. *The Open Championship*. The R&A. 2021.
5. Golf – The New Championship Regulations. *The Times*. 1897. P. 5.
6. Golf Origins, Growth and History of the Game. *The people history*. URL: <https://www.thepeoplehistory.com/golfhistory.html> (дата звернення: 2.07.2022).
7. Month at a Glance. *Golf Illustrated*. 1921. P. 32.
8. Prospect of close finish in Open golf championship. *Glasgow Herald*. 1957. P. 4.
9. Pyun H., Humphreys B. R., Khalil U. Professional Sports Events and Public Spending: Evidence from Municipal Police Budgets. *Journal of Sports Economics*. 2022.
10. Raymond Ja. American-size ball compulsory in Open. *Glasgow Herald*. 1974. P. 4.
11. Stranahan's bid for title fails. *Chicago Daily Tribune. Associated Press*. 1947. P. 1, sec. 2.
12. The jubilee golf championship – unprecedented situation – thunderstorm and a deluge – first day's play cancelled. *Glasgow Herald*. 1910. P. 9.
13. The Open Championship: Champion Golfers Through The Years. Professional Golfers Career College. URL: <http://golfcollege.edu/open-championship-champion-golfers-years/> (дата звернення: 4.07.2022).
14. U.S. Professionals to Seek British Title. *Golf Illustrated*. 1920. p. 27.
15. 1860: The Very First Open. *The Open*. URL: https://web.archive.org/web/20160201143332/http://www.links magazine.com/golf_courses/prestwick-golf-club-6-12-12 (дата звернення: 8.07.2022).

REFERENCES

1. Natsionalnyy golf-klub Avgusta [Augusta National Golf Club]. Retrieved from https://uk.upwiki.one/wiki/Augusta_National_Golf_Club [in Ukraine].
2. Pavlyuk, I. (2012). Istorychni aspekty rozvytku profesiynogo golfu [Historical aspects of the professional golf development]. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya*. 3. 96–98. [in Ukraine].
3. Brenner, Morgan G. (2009). The Majors of Golf: Complete Results of the Open, the U.S. Open, the PGA Championship and the Masters. *McFarland*. 1. 1860–2008. ISBN 978-0-7864-3360-5
4. Final Qualifying to offer additional four places. The Open Championship. (2021). The R&A.
5. Golf – The New Championship Regulations. (1897). *The Times*. 5.
6. Golf Origins, Growth and History of the Game. The people history. Retrieved from <https://www.thepeople-history.com/golfhistory.html>
7. Month at a Glance. (1921). *Golf Illustrate*. 32.
8. Prospect of close finish in Open golf championship. (1957). *Glasgow Herald*. 4.
9. Pyun, H., Humphreys, B. R., & Khalil, U. (2022). Professional Sports Events and Public Spending: Evidence from Municipal Police Budgets. *Journal of Sports Economics*.
10. Raymond, Ja. American-size ball compulsory in Open. (1974). *Glasgow Herald*. 4.
11. Stranahan's bid for title fails. (1947). *Chicago Daily Tribune. Associated Press*. 1.
12. The jubilee golf championship – unprecedented situation – thunderstorm and a deluge – first day's play cancelled. (1910). *Glasgow Herald*. 9.
13. The Open Championship: Champion Golfers Through The Years. Professional Golfers Career College. Retrieved from <http://golfcollege.edu/open-championship-champion-golfers-years/>
14. U.S. Professionals to Seek British Title. (1920). *Golf Illustrated*. 1920. 27.
15. 1860: The Very First Open. The Open. Retrieved from https://web.archive.org/web/20160201143332/http://www.links magazine.com/golf_courses/prestwick-golf-club-6-12-12